

Finanšu ministrija

Smilšu iela 1, Rīga, LV-1919, tālr. 67095689, 67095578, fakss 67095503, e-pasts pasts@fm.gov.lv, www.fm.gov.lv

Rīgā

11.01.2016. Nr. 3-1-01 / 192
Uz 24.11.2015. Nr. 1-02/852

Fiskālās disciplīnas padomei

*Neatbilstības ziņojums par fiskālā nodrošinājuma rezervi un
apropriācijas maksājumiem ES budžetā*

Finanšu ministrija ir saņēmusi Fiskālās disciplīnas padomes Neatbilstības ziņojumu par fiskālā nodrošinājuma rezervi un apropriācijas maksājumiem ES budžetā un sniedz šādu skaidrojumu.

2016. gada valsts ieņēmumu un izdevumu plāns un likums "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017 un 2018.gadam" ir veidots atbildīgi un pārdomāti – par svarīgākajām prioritātēm nosakot mūsu valsts iekšējās un ārējās drošības stiprināšanu, veselības aprūpes pieejamības sekmēšanu un izglītības kvalitātes uzlabošanu. 2015. gada laikā Latvijas ekonomiku negatīvi ietekmēja ģeopolitiskais saspīlējums starp Krieviju un Ukrainu, Krievijas un ES savstarpējās sankcijas, kā arī Krievijas rubļa kritums un ekonomikas recesija. Vēlamies vērst uzmanību uz to, ka šādos apstākļos, sabalansēta un sabiedrības interesēm atbilstoša budžeta sagatavošana valdībai bija īpašs izaicinājums. Lai nodrošinātu nepieciešamo papildus finansējumu, tika piedāvāti jauni valsts budžeta ieņēmumus palielinoši pasākumi, rodot risinājumus, lai straujāk kāpinātu izdevumus valsts aizsardzībai un lai tie sasniegtu 2% no IKP jau 2018. gadā. Vienlaicīgi tika arī pārskatīti nozaru ministriju bāzes izdevumi, samazinot tos par 3%. Tādejādi nozaru ministrijas veica līdzšinējo izdevumu optimizāciju un lietderības vērtējumu. Rezultātā tika rasti risinājumi, kas nodrošināja finansējumu neatliekamajiem pasākumiem, tai skaitā veselības aprūpes pieejamības sekmēšanai 10 miljonu *euro* apmērā, novēršot veidojošos krīzes situāciju veselības aprūpes sistēmā. Tas, izvērtējot ģeopolitisko nestabilitāti, rada pārliecību gan valsts iedzīvotājiem, gan sabiedrotajiem par valsts nopietno attieksmi pret savu drošību.

Finanšu ministrijas pārstāvji Saeimas Budžeta un nodokļu komisijas sēdē uzklauzīja un ar izpratni attiecās pret Fiskālās disciplīnas padomes pausto, ka lēmums neveidot fiskālā nodrošinājuma rezervi ir attaisnojams tikai un vienīgi ar nepieciešamību palielināt aizsardzības finansējumu. Tāpat arī vēršam uzmanību, ka valdības noteiktā prioritāte- veselības aprūpes nodrošināšana - ir saistīta arī ar valsts iekšējās drošības aspektiem. Atgādinām, ka tieši saistībā ar valdībā pieņemto lēmumu par papildus līdzekļu novirzīšanu veselības aprūpes sistēmā nodarbināto atlīdzības paaugstināšanai Veselības ministrija un Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrība 2015.gada novembrī vienojās par izlīgumu kolektīvā interešu strīdā. Šīs vienošanās rezultātā nozares arodbiedrība plānoto streiku tomēr nerīkoja.

Bez tam, papildu finansējuma piešķiršana ārstniecības personām, kas sniedz no valsts budžeta apmaksātos veselības aprūpes pakalpojumus, veido pozitīvu ietekmi uz valsts budžeta

ieņēmumiem, iedzīvotāju ienākuma nodokļa un valsts sociālās apdrošināšanas obligāto iemaksu veidā. Saeimas pieņemtajā gadskārtējā valsts budžeta likumā netika veiktas ieņēmumu sadaļas korekcijas no šo pasākumu ietekmes, līdz ar to tas veido daļēji kompensējošus pasākumus.

Atbilstoši Likumam par budžetu un finanšu vadību, budžeta mērķis ir noteikt un pamatot, kādi līdzekļi nepieciešami valdībai, citām valsts institūcijām un pašvaldībām to valsts pienākumu izpildei, kuru finansēšana noteikta ar normatīvajiem aktiem, nodrošinot, lai tajā laikposmā, kuram šie līdzekļi paredzēti, izdevumus segtu atbilstoši ieņēmumi. Budžetu izstrādājot, jāņem vērā nepieciešamība nodrošināt vispārējo ekonomisko līdzsvaru. Valsts budžeta izdevumi sastāv no apropriācijām, kas noteiktas konkrētām valsts vajadzībām saskaņā ar gadskārtējo valsts budžeta likumu. Tādējādi valsts budžeta izdevumu apropriācijas plānojamās nevis ar būtisku rezervi, bet atbilstoši reālajām un pamatotām vajadzībām.

Finanšu līdzekļu novirzīšana izdevumu palielināšanai Veselības ministrijas budžeta apakšprogrammā 33.01.00 "Ārstniecība" ir politiski pamatots lēmums, kurš balstīts uz turpmāk norādītiem Ministru kabinetā pieņemtiem lēmumiem.

Pirmkārt, atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 16.februāra rīkojuma Nr.78 (prot. Nr.7 34.§) "Par Valdības rīcības plānu Deklarācijas par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanai" (turpmāk – MK rīkojums Nr.78) pielikumā dotajam uzdevumam Nr.102.1. paredzēts pakāpeniski palielināt valsts budžeta finansējumu veselības aprūpes vajadzībām, vienlaikus efektīvāk izmantojot veselības nozarei jau piešķirto finansējumu, lai mazinātu nevienlīdzību veselības pakalpojumu pieejamībā cilvēkiem ar zemiem ienākumiem, samazinātu pacientu tiešmaksājumus par veselības aprūpes pakalpojumiem un paplašinātu pierādījumos balstītu nepieciešamo zāļu un medicīnas ierīču kompensēšanu, veidojot ilgtspējīgu veselības sistēmu, nodrošinot stabilu un prognozējamu finansējumu veselības aprūpei, tai skaitā, izvērtējot jauktā veselības aprūpes finansēšanas modeļa ieviešanas iespējas, kā rezultātā nodrošinot, ka publiskais finansējums veselības nozarei ik gadu procentuāli un absolūtos skaitļos pieaugtu attiecībā pret iepriekšējā gada finansējumu;

Otrkārt, atbilstoši MK rīkojuma Nr.78 pielikumā dotajam uzdevumam Nr.108.2. paredzēts palielināt neatkarīgas dzīves iespējas tām iedzīvotāju grupām, kuras sociālo aprūpi saņem institūcijās, sekmējot alternatīvu - sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu attīstību, veidojot ilgtspējīgu veselības sistēmu, nodrošinot stabilu un prognozējamu finansējumu veselības aprūpei, tai skaitā, izvērtējot jauktā veselības aprūpes finansēšanas modeļa ieviešanas iespējas, kā rezultātā nodrošinot, ka publiskais finansējums veselības nozarei ik gadu procentuāli un absolūtos skaitļos pieaug attiecībā pret iepriekšējā gada finansējumu;

Visbeidzot, atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 13.aprīļa sēdes protokola Nr. 19 1.§ 6.punktam paredzēts, ka atbilstoši Likuma par budžetu un finanšu vadību 16.prim panta otrajā daļā noteiktajam un ņemot vērā aktuālākās makroekonomiskās attīstības prognozes, ministrijām un citām centrālajām valsts iestādēm negatavot un neiesniegt priekšlikumus jaunajām politikas iniciatīvām 2016., 2017. un 2018.gadam, izņemot veselības un izglītības jomu saistībā ar strukturālām reformām, kā arī iekšējās un ārējās drošības jomu.

Ministru kabineta lēmums uz likumprojekta 2. lasījumu palielināt izdevumu apjomu Veselības ministrijas budžeta apakšprogrammā 33.01.00 "Ārstniecība" par 10 miljoniem *euro* ir skatāms arī no izdevumu nepieciešamības aspekta un no finansēšanas avotu aspekta.

No izdevumu nepieciešamības aspekta sniedzam šādu skaidrojumu.

Lai risinātu ilgstoši pastāvošās problēmas veselības aprūpē, atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra rīkojumam Nr.589 tika atbalstītas Sabiedrības veselības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam. Pamatnostādnēs tika iekļauti pasākumi veselības aprūpes sistēmas pilnveidošanai, nodrošinot papildu valsts finansiālo atbalstu veselības aprūpes sistēmai. Šī politikas plānošanas dokumenta kontekstā jo īpaši uzsverams 6.1.1.pasākums "Veidot ilgtspējīgu

veselības sistēmu, nodrošinot stabilu un prognozējamu finansējumu veselības aprūpei 4,0% IKP līmenī”, kura ietvaros paredzēts arī paaugstināt ārstniecības personu darba samaksu. Tādējādi Ministru kabineta lēmums atbilst valdībā iepriekš pieņemtam politikas plānošanas dokumentam.

No finansēšanas avotu aspekta sniedzam šādu skaidrojumu:

Galvenie iemesli ietaupījumam iemaksām ES budžetā paredzētajos līdzekļos ir samazinājums Latvijas atjaunotajās pašu resursu prognozēs un makroekonomiskajos rādītājos.

Pašu resursu prognozes tiek pārskatītas ik gadu, balstoties uz visu ES dalībvalstu iesniegtajām prognozēm par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) un nacionālā kopienākuma (NKI) bāzēm. Attiecīgi 2015. gadā ņemot vērā atjaunotās dalībvalstu iesniegtās PVN un NKI bāzes prognozes Latvijas NKI īpatsvars ES kopējā NKI (*no 0,00188101507409494 ar apstiprināto ES budžetu uz 0,00175242877309037*) samazinājās. Balstoties uz NKI īpatsvaru, tiek noteikts dalībvalstu iemaksu apmērs ES budžetā. Minētās NKI īpatsvara izmaiņas tika apstiprinātas ar 2015. gada ES budžeta grozījumiem Nr.6/2015, kurus Padome apstiprināja 2015. gada 18.septembrī, bet Eiropas Parlaments - 2015. gada 14.oktobrī.

Balstoties uz prognozēm par Latvijas makroekonomiskajiem rādītājiem, NKI tika samazināts no 26 898 milj. EUR 2015. gada sākumā pieejamās prognozes uz 25 982 milj. EUR 2015. gada vidū, veidojot starpību -916 milj. EUR.

Prognozes par PVN un NKI bāzēm un makroekonomiskajiem rādītājiem regulāri tiek atjaunotas, un to izmaiņām var būt būtiska ietekme prognozēto iemaksu apjomu, kas to var gan palielināt, gan samazināt.

Tādējādi secināms, ka nepieciešamā finansējuma piešķiršana veselības aprūpes nozarei pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai, bet jo īpaši ārstniecības personu darba samaksas paaugstināšanai ir bijusi Ministru kabineta darba dienas kārtībā un resursu piešķiršana šai prioritātei ir atbalstāma un pamatota.

Finanšu ministrija augstu novērtē Fiskālās disciplīnas padomes līdzšinējo iesaisti budžeta izstrādes procesā. Tāpat vērsam uzmanību, ka Finanšu ministrija, neskatoties uz budžeta izstrādes procesā pieņemtajiem valdības lēmumiem, ir vērsusi uzmanību par nepieciešamību veidot fiskālā nodrošinājuma rezervi. Atgādinām, ka fiskālā nodrošinājuma rezerve ir izveidota 2017.gadā 27,75 miljonu *euro* apmērā un 2018.gadā 29,48 miljonu *euro* apmērā.

Visbeidzot pateicamies Fiskālās disciplīnas padomei par izpratni un līdzšinējo atbalstu ilgtspējīgas fiskālās politikas veidošanā.

Ar cieņu

Finanšu ministrs

J.Reirs

07. 01.2016. 13:32

1164

L. Ozoliņa

67083823, Liga.Ozolina@fm.gov.lv